

בית לוחמי הגיטאות
פ"ם יצחק קצנלסון.

ועד לאיסוף דוקומנטציה
על המחנות הולנדית בהולנד.

55

ש א ר ו

א. פרטים אישיים על מוסר הפרות:

1. השם וכס המספחה ד"ר אילן בן יצחק רמ. חי' 26
2. מתי ואיפה נולד אנני 1.9.20 ה'ש"ל
3. בתיבת ההורים ה'ש"ל
4. בתיבתך, בשנת 1933 ה'ש"ל ב-1 בספטמבר 1939 ה'ש"ל
5. האם היגרת מארץ אחת לשנייה עד לשנת 1940 (אם במסגרת תנועתית נא לציין זאת)?
6. איזה חינוך קבלת (מסורתי, ציוני וכו') כ"ס
7. השכלתך ג'י סנס ה'ש"ל
8. האם השתייכת לתנועות נוער? (ציין את השם ואת האופי שלהן) ה'ש"ל
9. האם היית בהכשרה (ציין את המקום ואת התאריך) כ"ס
10. המקצוע שלך, עם פרט המלחמה ח"ס שכטור
11. מקצוע אביר ח"ס
12. מצבן המשפחתי (רצוי לציין תאריכי הנישואין ולידת הילדים) 1947
13. האם היית קרוב לרדיפות אנטי-יהודיות עד לשנת 1940? (ציין איזה רמת) ח"ס

ב. מפלישת הגרמנים להולנד עד למאסרי פרטהאוזן:

1. מקום מגוריך בפת הפלישה (במסגרת משפחתית או אחרת) ח"ס
2. שדותך בצבא ההולנדי ח"ס
3. האם היית בהסגר הולנדי ככתוב ברשמי?
4. האם זכורים לך מקרים מיוחדים של תגובת האוכלוסייה ההולנדית בזמן הפלישה כלפיך כאל יהודי? ח"ס
5. האם גמית לברוח לארץ ביישראלית בשנת הכיבוש הראשונה? כ"ס
6. מה ידוע לך על הדיונים ב"החלוצ" או במסודות הכשרה אחרים על בריחה לארץ ביישראלית?
7. האם תוכל להגדיר עכשיו מה חשבת אז על כוונות הגרמנים לגבי היהודים?

8. האם השפיעו מאורעות הימים האלו על השקפותיך בנוגע ליהדות וציונות?

היה חילוקי דעות שאלו יחזיקו

9. סטור בא בקיצור על פעולות תנועתיות באותה תקופה (פגישות וכינוסים, סמינריונים, ירחי לימוד, ביקורי מדריכים, סוסדות הכשרה וכו')

10. האם היית מעורב אישית במאורעות שביתת פברואר 1941? כן כן כן

אם כן

11. איך השפיעו החוקים האנטי-יהודיים על חייהך החברתיים ועל פעילותך הסקציונית?

הייתה פגיעה בבריאותנו ובהתאמה לבריאותנו הכללית

12. האם תוכל לומר מה הייתה דעתך על ה"יודסה ראש" בראשית פעולתו? כן כן כן

הייתה אינטואיטיבית עם טעמים גורפים

13. מה הם זכרונותיך האישיים הקטורים במאסרי סוסהארזן?

ב-10 קובץ 100

ג. סאסרי סוסהארזן עד להתחלת הגירושים לפולין:

1. סקום סגורייך ב'וני 1941, עד סתי שהיה סם, ומה אילץ אותך לעזוב את המקום ולאן?

א'מספיק א' ג'מנו 1942 ה'מסרבי ע'בר א' ע'גרי

ע'מסרבי ע'מ א'מארי ע'ג א'מסרבי 1942 א'מסרבי ע'מסרבי

2. באיזו מסגרת המשכת לעבוד? המסרבי המסרבי המסרבי

3. האם גוייסת למחנות עבודה, איך נסתי שוחררת?

א'פ

4. האם היה לך תפקיד או סקום במסגרת ה"יודסה ראש"?

5. באותה תקופה נשלחו יהודים רבים למחנות ריכוז באמסטרדם ובבוכנוראד, הזוכר אתה

סקרים כאלה בסביבתך? כן כן כן

6. האם היו לך אז תכניות לגרות או להסתתר? ססתי? מה עשית בכדי להגשים תכניות אלה?

ע'מסרבי א'מסרבי ע'מסרבי א'מסרבי ע'מסרבי

7. האם היה לך סג עם ארגונים בלתי ליגאליים? עם איזה?

א'מסרבי א'מסרבי א'מסרבי א'מסרבי א'מסרבי

א'מסרבי א'מסרבי א'מסרבי א'מסרבי א'מסרבי

ד. התחלת הגירושים:

הפרתו על תקופה זאת יש לגנות ערות רצופה ומקיפה ואין לבטא אתה לשאלות ותשובות בלבד. השאלות תפקידן אינו אלא לרענן את הזכרון ולקבוע את סדר הפרטים.

1. א. האם נסית לקבל חותמת מה"יודסה ראש" על תעודת זהויה שלך? (הכוונה לחותמת

שביתה עם התחלת הגירושים לרוסטרבורק ביולי 1942 ל-17.500 סגורייך ה"יודסה ראש", חותמת שיתררה סגירוס "על להודעה חרטה")

א'פ

ב. מסור בא פרטים על חייד, תנאי הסגורים שלד, פרנסתך וכו' בתקופה, שבהנית בה מחסיובת

ההרמטה הזאת

ב. באם לא הצלחת להשיג את ההרמטה, תאר מה גרם לכשלונך זה לא רציתי

2. א. עם איזה ארגונים ואישים סבסחתרת באת במגע בארחה תקופה Ball - Selt

מחנכים. הוא הוביל את הקשר עם אנשי אגודת הילדים - ילדים
ב. מסור בא על בסיוברחיתך להקים סגם כזה קבוצה אחת הנהיגו מארגון

ג. איזה סאורע הניע ארתך לתפס את המגע? באמצעות גורמי התרבות

ד. על איזה אירגונים סתרתתיים ססעת בכלל בימים אלה? קבוצה של ילדים

3. א. מה ססעת בימים אלו על אסטרות מססיות של הצלחה? הוא מרמז על הולדתו של הילד

ב. מה היתה הסיבה שלא נסית לברוח באופן בלתי ליגאלי מהולנד עוד בשנת 1941?

אם לא רציתי

4. א. האם זוכר אתה מה היה ידוע לך בימים ההם על גורל היהודים הנשלחים לפולין?

ב 1942 שמעתי מאנשי הקשר היהודים על מחנה סביב
אם סו סמו 18 - קבוצה שהייתה אחת היהודים גמתי תשובות
מאנשיהם עם חניניהם על הילדים

ב. סמי ססעת פעם ראשונה על הסודה הסרבית באוסביז? ב 1944

ג. מה ידעת על סחנות ריכוז אחרים? אנשי מחנה

ד. האם זוכר אתה פגישות או סיחות, בהן דובר על גורל הסרבספורטים ועל הססטר בסחנות?

כן

ה. באיזו סידה הספיע סצב ידיעותיך בסטת זה על החלפתך להסתתר? הוא היה סמו

ו. באיזו סידה הספיע ארגון ההכסרה על קו התנהגותך בסחצית הסניה של 1942?

5. א. סמי החחלת להירות "בלתי ליגלי"? ב 1942

ב. האם היתה תקופה, בה היית "ליגלי" ו"בלתי ליגלי" גם יחד? כן ב 1942

ג. מסור בא פרטים על סידת הסרואתך ודרכי הסתרתך סמו 2 מ 1942-1943

הוא מרמז על הולדתו של הילד
משה בנתה קבוצה

9. א. מתי עברת את הגבולות לבלגיה ולצרפת? 10/8 1943

ב. מי היו המדריכים בדרך? שאח'ה

ג. עם איזה חברים נספת יחד? שאח'ה

ד. מסור בא פרטים על הנסיפה עצמה 10/4 בכבד של הוואנסט

וינוד של האססס/מיו סוכן של הנססס

עזה באא צאצא/הטיסיה הבטי-שאח'ה בחוואנד

פנדי אר הנילווי האלף זיכיל אחר-כך עם חתברים אחרים

10. א. תאר את ימי שהותך בצרפת, את מקומות עבודתך עם צבתי בסביגד מוססל

עם יוסף ליבאן, אונסט קיבן, מוקוס

עבדנו בשביל הולמאיה, תי"ד תנועה/בטייה מנהל העבודה האמי'

ב. האם קיימת קשר עם חברים אחרים, עם מי? _____

ג. ציין את סמות החברים הפעילים בצרפת ואת תפקידהם קוט ריטמני (נילו)

אלכס פונקס (ז'יב) אונסט הינס, האולני רובאן, שאח'ה אקוס

11. א. אם עבדת כפועל בגרמניה, תאר בא פרטה זאת _____

12. א. האם השתתפת בנסיגות לעבור את הגבול הספרוי? אם כן, מסור בא פרטים על פרטה _____

זאת

13. א. אם נתפסת בנסיגון להבריה גבולות, ספר בא על נסיגות סאסרד ועל תקופת היותך בסבי _____

ובמחנה

ה. שאלות נוספות לחברים, שהיו פעילים במחתרת

1. איזה תפקידים סילאת בתנועת הנוער ובאירגון החלוצי לפני תקופת המחתרת? _____

2. תאר את ראשית פעילותך במחתרת. מי קרב אותך לפעילות? איזה תפקידים סילאת? _____

3. מסור נא פרטים על התפתחות עבודתך במחלקתך, ועל סוגי הפעולה בה התחפת
4. תאר חלקך בהספקת ניירות מזוייפים
5. תאר סיפולך בהספקת תלושי מזון
6. האם היית פעיל בהסגת כסף למיסיון הפעילה? תן תיאור של פרשה זאת
7. האם היית פעיל בהכנת סקומות הסתר?
8. באם התחפת בהיפוש דרכים לצרפת, תן תיאור של פעולה זאת
9. באם היית פעיל בהעברת חברים מעבר לגבולות - תאר פרשה זאת
10. האם עזרת באירגון העבודה בצרפת? מסור נא פרטים על פעולה זאת

הערות:

- א. יש לעודד את הנשאל למסור פרטים ודברי הערכה על חברים בעדריהם.
- ב. כל צילום, תעודה, סכתב, כתב-יד, פרטום תבועתי ודברי-מזכרת אחרים מתקופת המלחמה - יש להם ערך דוקומנטארי רב. יש לבקש חומר זה לשם הפתקה או צילום.
- ג. יש להראות למוסר העדות את פירוט הנושאים (רשימה ב') ולעודדו לכתוב בהרחבה על אופן הפרשיות, שהוא מתמצא בהן.

יום 8 בנוב' (טז)

55

המפק הצפוני

41
1

(החומר שהוצג)

ב-1943 קיבלתי ממצבות סגור על ה' ו' (מנכ"ל) נש"ד

שנתי, הריגתי ענני האנטי שחא היה מנהיג הנש"ד

הוא היה צריך להגביר את השאלה שאנטי

הבטח אנטיים ועל הפנתון נשארתי בכניס למחנה

שליחי הכרה עם מוכה - סניק חושני / Gonilla

הצג
פס
100
הצג

אקראי זה היה בואם. אחר כך עבד עם ענני הנש"ד

(ב-1944) ואחר כך את הימניו עבד עם אנטי (הנש"ד)

ב-1944 מן ה' ו' / הנש"ד

אחרי המלחמה הצדו אומי הנש"ד באס"ר

שם הוא מן אומי - סניק ב' ה' ו'

סניק מ' ה' ו' / הנש"ד באס"ר

עצמו את צרכי והחלף עמיתו ב' ו'

ב-1943 בפניו נכנסתי עם הנש"ד - קב"מ אומי

שמה עבד עם הנש"ד שם 'ו' ו' - סניק מ' ה' ו'

פנייהם היה מן / קולטני (הנש"ד) / הנש"ד

הצג
פס
100
הצג

הנש"ד עבד עם הנש"ד אומי ה' ו' / הנש"ד

ב-1944 קיבלתי עמיתו עם הנש"ד

ב' ו' / הנש"ד עמיתו

Herzlifra Eura Kal

ש' ו' / הנש"ד עמיתו

נש"ד עמיתו / בקיבא עמיתו עמיתו עמיתו

עמיתו עמיתו עמיתו עמיתו עמיתו עמיתו

עמיתו עמיתו עמיתו עמיתו עמיתו עמיתו

4
 18
 20
 21
 22
 23
 24
 25
 26
 27
 28
 29
 30
 31
 32
 33
 34
 35
 36
 37
 38
 39
 40
 41
 42
 43
 44
 45
 46
 47
 48
 49
 50
 51
 52
 53
 54
 55
 56
 57
 58
 59
 60
 61
 62
 63
 64
 65
 66
 67
 68
 69
 70
 71
 72
 73
 74
 75
 76
 77
 78
 79
 80
 81
 82
 83
 84
 85
 86
 87
 88
 89
 90
 91
 92
 93
 94
 95
 96
 97
 98
 99
 100

מסמכים
אחר
המלחמה

מסמכים
אחר

Supreme Headquarters Allied Expeditionary Forces

1946
 1947
 1948
 1949
 1950
 1951
 1952
 1953
 1954
 1955
 1956
 1957
 1958
 1959
 1960
 1961
 1962
 1963
 1964
 1965
 1966
 1967
 1968
 1969
 1970
 1971
 1972
 1973
 1974
 1975
 1976
 1977
 1978
 1979
 1980
 1981
 1982
 1983
 1984
 1985
 1986
 1987
 1988
 1989
 1990
 1991
 1992
 1993
 1994
 1995
 1996
 1997
 1998
 1999
 2000

Lydia

1946
 1947
 1948
 1949
 1950
 1951
 1952
 1953
 1954
 1955
 1956
 1957
 1958
 1959
 1960
 1961
 1962
 1963
 1964
 1965
 1966
 1967
 1968
 1969
 1970
 1971
 1972
 1973
 1974
 1975
 1976
 1977
 1978
 1979
 1980
 1981
 1982
 1983
 1984
 1985
 1986
 1987
 1988
 1989
 1990
 1991
 1992
 1993
 1994
 1995
 1996
 1997
 1998
 1999
 2000

ש א ל ו ן

א. פרטים אישיים על מוסר העדות:

1. השם ושם המשפחה: לינוויל יוסף, רמה-גן, רח. הירות 26
2. מתי ואיפה נולדת: ארנהם 1.9.20 הולנד
3. נתינות ההורים: הולנדית.
4. נתינותך, בשנת 1933: הולנדי ב-1 בספטמבר 1939: הולנדי.
5. האם היגרת מארץ אהב, לשניה עד לשנת 1940 (אם במסגרת הנועזיה נא לציין זאת)? -
6. איזה היגרות קבלה (מסורתית, ציונית וכו'): כללית.
7. השכלתך: בית ספר היכוני.
8. האם השתייכת לחנועות נוער? (ציין את השם ואת האופי שלהן): פרוציה יהודית בארנהם.
9. האם היית בהשרה (ציין את המקום ואת החאריך): לא.
10. המקצוע שלך, עם פרוץ המלחמה: חיל עכשיו: מסחר.
11. מקצוע אביר: סוחר.
12. מצב המשפחה (רצוי לציין חאריכי הנישואין ולידה הילדים):
1947, 2 ילדים, בן 4 - בן 1.
13. האם היית קרוב לרדיפות אנטי-יהודיות עד לשנת 1940? (ציין איזה ומתי): לא.

ב. מפלישת הגרמנים עד למאסרי מוסהאוזן:

1. מקום מגוריך בעת הפלישה (במסגרת משפחתית או אחרת?): מגויס
2. סדורת בצבא ההולנדי: 8 חודשים לפני המלחמה.
3. -
4. האם זכורים לך מקרים מיוחדים של תגובת האוכלוסיה ההולנדית בזמן הפלישה כלפיך כאלו יהודי? (בצדך 10%).
5. ביהירות אחרת היו פתוח. החיילים האלה הצטרפו אחר כך ל-ס.ס.
6. האם נסית לברוח לארץ נייסראלית בשנת הכיבוש? לא
7. -
8. האם התפיעו מאורעות הימים האלו על הסקפותיך בנוגע ליהדות וציונות? התחלתי להרגיש שאני יהודי.
9. -
10. האם היית מעורב אישית במאורעות שכיחת פברואר 1941? הייתי נוכח אבל לא מעיל.
11. איך השפיעו החוקים האנטי-יהודיים על חיין התברתיים ועל פעילותך המקצועית? ענדתי בכית הרושם מ-1940-1942, טעבד כחלקו בשביל הצבא הגרמני והייתי מרגן על ידי זה.
12. האם שוכל לומר מה היית דעתך על ה"יודסה ראט" בראשית פעולתו? דעה שולית. קבלתי אינפורמציה על שיתוף פעולה עם הגרמנים.
13. מה הם זכרונותיך האישיים הקשורים במאסרי מוסהאוזן? בן דוד שלי נאסר.

ג. מאסרי מוסהאוזן עד להתחלת הגירושים לפולין:

1. מקום מגוריך ביוני 1941, עד מתי שהיה שם, ומה אילן אותך לעזוב את המקום ולאן? אמסטרדם. בדצמבר 1942 הצטרפתי לברות. עברתי לדלפט. שם נשארתי עד אמצע 1943 אזל הולנדים.
2. באיזו מסגרת המשכח לעבוד? השתתפתי בעשיית העודות מזויפות.
3. -
4. האם היה לך תפקיד או מקום במסגרת ה"יודסה ראט"? לא
5. באותה תקופה נשלחו יהודים רבים למחנות ריכוז באמסטרדם ובבוכנ-וואלד, הזוכר אתה מקרים כאלה כסביבתך? 3-4 הולנדים כעובדים בלתי ליבליים.
6. האם היו לך או תכניות לברות או להסתחרת? מה עשיה בכדי להגשים חכניות אלה? פעמים נסיתי לעבור אח הגבול הבלגי. לא הצלחתי.
7. האם היה לך מגע עם ארגונים בלתי ליבאליים? קבוצה בלתי-לבליית מה Intelligence לשם הצלת סיסים וקצינים הולנדיים אחרי טעבלו פעודה לעבור לגרמניה. לא היה לי מגע ישיר.

ד. התחלת הגירושים:

1. האם נסית לקבל חותמה מה"יודסה ראט" על תעודת הזיהוי שלך? (הכוונה לחותמה שניתנה עם התחלת הגירושים לווסטרבורק ביולי 1942 ל-17.500 מועבדי ה"יודסה ראט", החותמה שיתררה מגירוש "עד להודעה חדשה"): לא
2. -
3. באם לא הצלחת להשיג את החותמה, חאר מה גרם לכשלונך זה: לא רציחית
- א.א. עם איזה ארגונים ואישים שבמחנתה באת במגע באותה תקופה: Bakker, Deift, מהנדס הוא היה את הקשר עם ארגונים שונים להצלת יהודים.

יוסף לנוויל (אט) - המשך העדות

ב-1943 קבלתי עזרות טובות של הוורמכט. נסעתי לפריז. החיצונית לפני ~~אף~~ האחראי שהוא היה מהנדס הולנדי. הוא היה צריך להעביר אותי הלואה לאנגליה. תפסו אנשים ולא הצלחנו. שארתי בפריז לזמן-מה. עשיית הכרה עם מורה דרך הולנדי (Gorilla). אדם זה היה בוגד. אחר כך עמד גם לצד הגרמנים (ב-1944) ומסר להם את התכנית לכיבוש ארנהם (הולנד) בספטמבר 1944. אין הוכחות. אחרי המלחמה העבירו אותו ל- Tower of London כאסיר. הוא מת אחר כך בהולנד חזרה מבורדו לפריז. ראיתי שאין אפשרות לעזוב את צרפת והחלתי לעבוד בבורדו ב-1943 בפריז נפגשתי עם הולנדים בביה-קפה אחד. שמעתי לפי המבט שהם יוצאי גרמניה. כיניתים היה בנו (קורס ריילינגר) ולולי. החלתי לדבר אדם הולנדי, אך הם חשדו בי וברחו. בכל זאת קבעתי פגישה עם בנו. (בבורדו נפגשתי עם שני חברי החלוצים: ארנסט כהן, הרברט ליפמן.) לולי הופיעה לפגישה זו וכדי להוכיח מי אני נחתי לה ספרות ובשתי לגשם לדלפט למשפ. בקר ולשאלו את גדעון דרך האם אני באמת יהודי ולא איש גסטפו. הם עשו זאת.

קבלתי אז מהם את הכתבת בבורדו. החברים עבדו בבורדו אצל הגרמנים. אחרי כשבועיים בא וילי הירש והוא אשר שאני כסדר. אז התחלפו לעבוד יחד ומסרתי להם את האפשרויות של קבלת עזרות גסטפו. הלכתי לפריז וסדרתי פגישה בין בנו והאיש המקשר (Searing). בינתיים קבלתי גיררה גליונות של ארגון Teal. עם גיררה אלו קבלתי ~~אף~~ ע"י ה- Ortskommandantur חדר בבורדו בחור הודגמן. כולנו עבדנו עם גרמנים, צרפתים וספרדים. הגרמנים היו עובדים בחור מפחית בחברה-בניה. בנו בונק-ריס כנמל.

נשאתי שם עד מרץ 1944. וילי בקר כמה פעמים. אחרי ביקור בפריז, הפשו בכיתי בבורדו. אחת הבנות הצרפתיות הצילה אותי ואמרה לי לברוח. חזרתי באכזבי לפריז. התחלתי להעביר חברים הולנדיים למקומות עבודה בצאפח (Zubi) ואחרים שבהם מוסטובוק.

אחרי שתפסו בבלול השווייצרי חבר אחד (J.A.) ונסעתי עם 3 חברים ל- Lyon ע"י Lyon. הם עבדו אצל הוורמכט. כמה ימים אחרי זה נחפסו לוב החברים בפריז. חלק עבד בליון וחלק בסביבה וחכימו לטרנספורט לספרד. היה מעשה חבלה ע"י Maguire. אנהנו גרנו בביה מלון גרמני. שם תכרתי בחורה אוסטריה שהיתה חילת. היא הזהירה אותי שהגסטפו יבוא מ- Greenble לחפוס אחי. חשבו שאני הייתי מעורב במעשה החבלה. ברחנו לסולוזה. שם החלתי לעבוד עם המת-תרה היהודית הצרפתית A.J. = Armée Juive (Luiciane Lublin עורד). עבדתי בארגון להעברה לספרד. ידעתי היטב צרפתית. אחרי כמה טרגספורטים החלטתי גם אני לנסוע לספרד.

בליון עברתי קורס לחבלה (עשיית בקבוקי מולטטוב, פצצה וכו') ונסעתי לפריז/הלכתי למלון של לולי ושם הוגשתי משהו לא בסדר. הלכתי לחזר של זוזי וראיתי שעל חדרה ליהן חתום ע"י הגסטפו. במקרה נפגשתי עם משה לגדה ועם פאולה. זה היה יום אחרי שאסר החברים הפעילים. היו מרגלים אשר התגנבו בתוך החלוצים שלנו (Lydia עורד אדם). החלטנו שמישהו יסע להולנד להודיע על האסון אני נסעתי לסולוזה להודיע לחברים הצרפתים. החלתי לעבוד עם הצרפתים בהעברה של אנשים לספרד. אחרי זמן מה החלמתי לנסוע אני לספרד. לא הצלחנו כי המעביר נחפס ע"י הגסטפו. הרגו אותו במקום. חזרתי לסולוזה יחד עם דוד גיס. משה נודע לי שתפסו גם ממארגני ההעברה בסולוזה. בינתיים יחר האנשים חזרו לסולוזה ואני המשכתי לפריז. (כתוב בספר הצרפתי)

המשכתי מסע לעבוד עם הצרפתים. השתתפתי בקרבות על שחרור פריז באוגוסט 1944 אחרי השחרור נשאתי בפריז ורופנו אחרי הרכבת עם החברים אשר נשלחו עם הגסטפורס האחרון מדרנסי לגרמניה.

ב-18 באוגוסט הוצאנו שתי בחורות מדרנסי (לולי, זוזי). דרנסי היה אז בידי הצלב האדום. הגרמנים היו אז עוד בפריז. טענו אחרי הרכבת על לגבול ההולנדי-די. חפשו את הרכבת וראינו שהיא עברה לגרמניה. חרנו לצרפת. חפשו קרובינו חפשו משדר חירפוט אנשים שנשלחו. עשינו רשימות יחד עם ה- Joint, ועם הציריות.

כשכא דוד שאלתיאל מן הארץ עבדתי אחר. התחלנו לארגן קצו עליה כ". באנו כמעט עם חברים בהולנד (Brandejong, van Amerongen) והתחלנו מספר אנשים להעביר מהולנד לצרפת. משה ולולי חזרו אז להולנד באופן בלתי-ליגלי. לי היו גיררה מזויפות בשבילי ובשביל אסר של S.H.A.E.F.

Supreme Headquarters Allied Expedition Forces

-55-

נסעתי כך בערך פעמים בחודש להולנד ולבלגיה. כשבאה הכריגה התחלנו במידה רחבה לארגן את העלייה. זה היה אחרי השיחרור של הולנד. עכתי כזה עד 1946.
עליתי ארבה באוגוסט 1946.

כנוצע לכונדה Lydia.

יום אחרי השיחרור חפסנו דרכים לבוא במגע עם האינטל. סרויס. Intelligence Service הבריטי כדי להודיע להם על הבוגדים לידיה ועזרה שהיו עוד בצרפת. רצינו את עזרתם כדי לחפש אותם. קבל אוהנו ראש הסרוו והתפלאנו לשמוע שהפרשה היחה ידועה להם. שאלתי אותו למה לא הודיעו לצרפתים ולא הזהירו אותם ולא קבלתי תשובה על כך. גם לא רצה לעזור לחפש אותם. יכול להיות שחפסו באוסטריה או ברסניה.

הערה: יש לציין שיוסף ל. אינו זוכר בדיוק את סדר המאורעות. כידוע נתפסו החברים המרכזיים בפריז כמה ימים אחרי שחברים הולנדיים נתפסו בגבול השוויצרי. יתכן שיסנו קשר בין שני הקשרים.
צריך להשווה את העדות שלו עם העדות של פאולה, ציפי ואחרים.

עריכה.

(לפי דעת חברים אחרים עדות לא מוסכמת במאה אחוז. פעל על דעת עצמו בצרפת והתקשר עם חוגים צרפתיים לוחמים ובלתי-לגליים. החברים הפעילים שלנו לא האמינו בו במידה מספקת כדי לשהף פעולה אחר. בכל זאת עזר בהעברת חברים למקומות עבודה בצרפת וגם היה פעיל בארגון עליה ב' אחרי המלחמה. השתתף בקרבות על שחרור פריז.)

ש א ל ו ן

א. פרטים אישיים על מוסר העדות:

1. הסם ושם המשפחה: לינוויל יוסף, רמת-גן, רח. חירות 26
2. מהי איפה נולדה: ארנה 1.9.20 הולנד
3. נתינות ההורים: הולנדית.
4. נתינותך, בשנת 1933: הולנדי ב-1 בספטמבר 1939: הולנדי.
5. האם היגרה מארץ אהבך, לשניה עד לשנת 1940 (אם במסגרת תנועתית נא לציין זאת): -
6. איזה חינוך קבלת (מסורתי, ציוני וכו'): כללי.
7. השכלתך: בית ספר חינוכי.
8. האם השתייכת לתנועות נוער? (ציין את הסם ואת האופי שלהן): פדרציה יהודית בארנה.
9. האם היית בהכשרה (ציין את המקום ואת התאריך): לא.
10. המקצוע שלך, קט פרוץ המלחמה: חיל עכשיו: מסחר.
11. מקצוע אביו: סוחר.
12. מצב המשפחתי (רצוי לציין תאריכי הנישואין ולידת הילדים): 1947, 2 ילדים, בן 4 - בן 1.
13. האם היית קרוב לרדיפות אנטי-יהודיות עד לשנת 1940? (ציין איזה ומתי): לא.

ב. מפליטת הגרמנים עד למאסרי מוטהאוזן:

1. מקום מגוריך בעת הפליטה (במסגרת משפחתית או אחרת?): מגויס
2. שותף בצבא ההולנדי: 8 חודשים לפני המלחמה.
3. -
4. האם זכור לך מקרים מיוחדים של תגובת האוכלוסיה ההולנדית בזמן הפליטה כלפיך כאל יהודי? בצבא היו כמה פשיטטים (בערך 10%). נישואיהם אחרת היו פחות. החיילים האלה הצטרפו אחר כך ל-0.0.0.
5. האם נסית לברוח לארץ ג'וינטאליה בשנת הכיבוש? לא
6. - 7. -
8. האם השפיעו מאורעות הימים האלו על השקפותיך בנוגע ליהדות וציון-נוח? התחלתי להרגיש שאני יהודי.
9. -
10. האם היית מעורב איטיה במאורעות שביהם פברואר 1941? הייתי נוכח אבל לא פעיל.
11. איך השפיעו החוקים האנטי-יהודיים על חיך החברתיים ועל פעילותך המקצועית? עבדת בבית הרוחה מ-1940-1942, שעבד כחלקו בשביל הצבא הגרמני והייתי שוגן על ידי זה.
12. האם תוכל לומר מה הייתה דעתך על ה"יודסה ראט" בראשית פעולתו? דעה שלילית. קבלתי אינפורמציה על שיתוף פעולה עם הגרמנים.
13. מה הם זכרונותיך האישיים הקשורים במאסרי מוטהאוזן? בן דוד שלי נאסר.

ג. ממאסרי מוטהאוזן עד להתחלת הגידושים לפולין:

1. מקום מגוריך ביוני 1941, עד פתי שהיה סם, ומה אילך אותך לעזוב את המקום ולאן? אמסטרדם. בדצמבר 1942 הצטרפתי לברוח. עברתי לזלפט. שם נשאיתי עד אמצע 1943 אצל הולנדים.
2. באיזו מסגרת המצבת לעבוד? השתתפתי בעשיית תעודות מזויפות.
3. -
4. האם היה לך תפקיד או מקום במסגרת ה"יודסה ראט"? לא
5. באותה תקופה נשלחו יהודים רבים למחנה ריכוז באמסטרדם ובבוכנ-וואלד, הוזכר אחת מקרים כאלה כסביבתך? 3-4 הולנדים כעובדים בלתי ליגליים.
6. האם היו לך אז תכניות לברוח או להסתתר? מסתף מה עשית ככדי להג-לים תכניות אלה? פעמים נסיתי לעבור את הגבול הבלגי. לא הצלחתי.
7. האם היה לך מגע עם ארגונים בלתי ליגליים? קבוצה בלתי-ליגלית מה Intelligence לשם הצלה טיסים וקצינים הולנדיים אחרי שקבלו פקודה לעבור לגרמניה. לא היה לי מגע ישיר.

ד. התחלת הגידושים:

1. האם נסית לקבל הוחמה מה"יודסה ראט" על העודת חזיתו שלך? (הכוונה להוחמה שניתנה עם התחלת הגידושים לווסטרבורק ביולי 1942 ל-17.500 מעובדי ה"יודסה ראט", הוחמת שיחררה מגירוש "עד להודעה חדשה"): לא

2. באם לא הצלחת להשיג את ההוחמה, חזר מה גרם לכשלונך זה: לא רציתי עם איזה ארגונים ואישים שמתחרה בהם במגע באותה תקופה: Bakker, Deic, מהנרס הוא היה את הקשר עם ארגונים שונים להצלת יהודים.

- ב. מסור נא על נסיגותיהך להקים מנע כזה: קבלתי את הכתבה ממכרים.
 ג. איזה מאורע הניע אותך לחפש את המגע? ברחתי מהגרמנים.
 ד. על איזה אירגונים מהחברתיים שמעת בכלל בימים אלה: ידעתי על ועד המחתרת הולנדית. הכרתי אנשים חשובים בה. פעלו במעשי חבלה.

א. 3 - מה הייתה הסיבה שלא נסית לכרוח באופן בלתי ליגאלי מהולנד עוד בשנת 1941? אז לא הפשתי.

א. 4 - האם זוכר אתה מה היה ידוע לך בימים ההם על גורל היהודים הנשלחים לפולין? ב-1942 שמעתי מאנשי הקשר ההולנדיים על מהות הריכוז. גם פרסמו גילוי דעת שהזהיר את היהודים בפני הגירושים. מאנגליה לא הו-דיעו על ידועות עד 1944.

ב. מהי שמעת פעם ראשונה על השמדה המונית באושביץ? ב-1943.
 ג. מה ידעת על מהנות ריכוז אחרים? דכאו, מוטשאוזן.
 ד. האם זוכר אתה פגיחות או שיחות, בהן דובר על גורל הטרנספורטים ועל המשטר במחנות? כנ"ל.

ה. כאילו מידה השפיע מצב ידיעותיך בשם זה על החלטתך להסתתר? השפיע מאד.
 ו. -

א. 5 - מהי התחלה להיות "בלתי ליגאלי"? סתיו 1942.
 ב. האם הייתה תקופה, בה היית "ליגאלי" ו"בלתי ליגאלי" גם יחד? בקיץ 1942.

ג. מסור נא פרטים על מידת הסוואתך ודרכי הסתרתך: היו לי 2 תעודות זהות. הסתתרתי אצל מהנדס הולנדי ונשאתי שם עד 1943. משם ברחתי לצרפת באיזו מידה היית חלוי בגורמים כמו תצוגות, שליחתך בשפה ההולנדית וכו'?

א. 6 - מסור נא פרטים על המארחים הלא-יהודיים, אשר כביהם הסתרתך היו מהאינ-טליגנציה הגבוהה. יתם דמוקרטי, נגד התוקים בכלתי-דמוקרטיים. לא היו להם יחסים מיוחדים עם יהודים, אבל הצילו הרבה יהודים. היו להם עד 12 איש בביה.

ב. מה היה מעמדך, מקצועך, מצבך המשפחתי, מצבך הכלכלי? מצב כלכלי לא כל כך טוב, לשגייתם תואר אוניברסיטה. הכרתי שם גם חברי החלוצ, ועזרתי לזיף תעודות-זהות עבורם.

ג. מה היו השקפותיהם הפוליטיות והדחיות, גישתם לשאלת היהודים? היו בעד *Planwirtschaft*. היו ליברליים, דמוקרטיים. למדו להעריך את החלוציות היו בעד שלטון האינטליגנציה כהנהלת העם.

ד. מה הייתה הסיבה שבגללה עזבת סוף סוף את ביהם? רציתי לעזוב את הולנד ולהצביע באנגליה.

ה. האם שמרת על הקשר אתם גם אחרי המלחמה? גם הם עזבו את הולנד והלכו... מהנדס מטעם או"ם.

א. 7 - מי היו החברים, אשר דאבו לך בימי הייך בהסתרך? דאגתי בעצמי.
 ב. -

ג. במי קיבלת את תעודת הזהויה המזוייפת שלך? באמסטרדם דרך עורך דין יהודי.

ד. מי סיפק לך חלושי מזון וכסף? הולנדים פקידים מפקחים על המזונות.
 ה. -

א. 8 - מסור נא על הצעדים, שעשיית ביוזמתך אחת בימי היוותך בהסתרך? זיוף נירות. האם היית במחנה ריכוז בהולנד? לא.
 ב. - ג. - ד. -

א. 9 - מהי עברת את הגבולות לבלגיה ולצרפת? סוף 1943.
 ב. מי היו המדריכים בדרך? לא היו.
 ג. עם איזה חברים נסעת יהוד? לבד.

ד. מסור נא פרטים על הנסיעה עצמה: נסעתי ברכבה של הוורמכט על נירות של הגסטפו, כתור סוכן של הגסטפו. לזה דאג ארגון הסיסים הבלתי-לגלי בהו-לנד. את הנירות האלה יפנו אחר-כך גם לחברים אחרים.

א. 10 - האר את ימי שהותך בצרפת, את מקומות עבודתך שם: עבדתי בסביבת *Bordeaux* עם יוסף ליממן, ארנסט כהן, מרקוס. עבדנו כשכיל הגרמנים, הייתי חור-גמן בשכיל מנהל העבודה הגרמני.
 ב. -

ג. זיין את שמות החברים הפעילים בצרפת ואת תפקידיהם: קורס רילינגר (ננו), אלפרד פרנקל (ציפי), ארנסט הירש, פאולה קופמן, לולי אקרט.
 א. 11 -
 א. 12 -
 א. 13 -

ה. שאלות נוספות לחברים, שהיו פעילים במחתרת
 1 - עד 10 -

יוסף לנוויל (אם) - המסך הערוב

ב-1943 קבלתי הערות טובות של הוורמכט, נסעתי לפריס, החיבבתי לפני ~~אך~~ אחראי שהוא היה מהמנד הולנדי. הוא היה צריך להעביר אותי חלילה לאנגליה. המסך אנטיים היה הצלחתי. נשארתי בפריז לזמן מה. עייתי כחנה עם מורה דרך הולנדי (Gorilla). אדם זה היה בוגד. אחר כך עבד גם לצד הגרמנים (ב-1944) ומסר להם את התכנית לכיבוש אמרסן (הולנד) בספטמבר 1944. איני הוכחתי. אחרי המלחמה העבירו אותי ~~כבר~~ ^{to Tower of London} כמאסר. הוא מח אחר כך בחולנד. חזרתי מכורדו לפריס, ראיתי שאין אפשרות לעזוב את צרפת והתחלתי לעבוד בכורדו ב-1943 בפריס ונפגשתי עם הולנדים בבית-קפה אחד. שמעתי לפי הכבסא שהם יובאי גרמניה. ביניהם הלש ננו (קורט ריילינגר) ולולי. התחלתי לדבר אדם הולנדי, אך הם חסדו בי וברחו. בכל זאת קבעתי פגישה עם ננו.

~~בכורדו נפגשתי עם שני חברי החלוקה אינטר-פוז, הרבנים ליפמן.~~
לולי הופיעה לפגישה זו וכדי להוכיח מי אני נחתי לה כספורט ובקשתי לגשת לקלפט למשפט. בקר ולאשאל את ודעון דרך האם אני באמת יהודי ולא איש גסטפו. הם עשו זאת.

קבלתי אז משה אז הכתוב בכורדו. החברים עבדו בכורדו אצל הגרמנים. אחרי כספורטים בא וילי הירש והוא אשר שאני כסדר. אז התחלנו לעבוד יחד ומסרתי להם את האפשרויות של קבלת העזרה לגסטפו.
הפגתי לפריס וסדרתי פגישה בין ננו והאיש המקשר (Seering). בינתיים קבלתי נירונה לגליות של ארגון ~~October~~ ^{Red}. עם נירונה אלו קבלתי ~~אף~~ ^{אף} ע"י ה- ~~October~~ ^{October} חדר בכורדו בחור הורגמן. כולנו עבדנו עם גרמנים, צרפתים וספרדים. הגרמנים היו עובדים בחור טפקטים בחברה-בניה. ננו בונק-ריס בוסל.

נשאתי שם עד מרץ 1944. וילי בקר כמה פעמים. אחרי ביקור בפריס, חפשו בכיחי בכורדו. אחת הכנה הצרפתיות הצילה אותי ואשר לי לברוח. חזרתי באביס לפריס. התחלתי להעביר חברים הולנדיים למקומות עבודה בצרפת ~~(Dubi ואחרים שברחו מברסטובוק)~~.

אחרי שחפס בגבול השווייצרי חבר אחד (J.A.) נסעתי עם 3 חברים ל- ^{קליין} ~~Vienne~~ ^{קליין} ~~Vienne~~. הם עבדו אצל הוורמכט. כמה ימים אחרי זה נתפסו רוב החברים בפריס. חלק עבד, כליון וחלק בסביבה והכינוו לטרנספורט לספרד. היה מסע חמלה ע"י ~~Melchior~~ ^{Melchior}. באחזנו גרנו בכיה מלון גרמני עם הכחתי בחורה אוסטריית. שהייתה חילת. היא הזהירה אותי שהגסטפו יבוא מ- ~~החלטה~~ ^{החלטה} לחפוס אותי. חשבנו שאני הייתי מעורב בטעם החלטה. רצחנו לטולוז ~~עם החלטה~~ ^{עם החלטה} לעבוד עם הפח-חרה היהודית הצרפתית ~~(Acme de Juive)~~ ^(Acme de Juive) ~~בפריז~~ ^{בפריז} ~~כאשר~~ ^{כאשר} ~~העברה~~ ^{העברה} ~~לספרד~~ ^{לספרד}. ~~בפריז היטב בזהירות. אחרי כמה טרנספורטים החלטתי גם אני לברוח לספרד.~~

כליון עברתי קורס החבלה (שיחי בעבודי מולטטוב, פצוצה וכו') ונסעתי לפריס/הלכתי למלון של לולי ושם הרגשתי ששטה לא בסדר. הלכתי לאחד של זוזי וראיתי שחנה חדרה היה חמוס ע"י הגסטפו. במקרה נפגשתי עם משה לנדא ועם פאולה. זה היה יום אחרי שאם החברים הפעילים. היו מרגלים אשר החליטו לחון החבורה שלנד ~~(Lydie ועוד אדם)~~. החלטנו שמישהו יסע לחולנד יהודיע על האסון אני נסעתי לטולוז יהודיע לחברים הצרפתיים. התחלתי לעבוד עם הצרפתים בהעברת בני אנטיים לספרד. אחרי זמן מה החלטתי לנסוע אני לספרד. לא הצלחנו כי המעביר נתפס ע"י הגסטפו. הרבו אותנו בקוס. חזרתי לטולוז יחד עם דוד ניס. ~~שם נודע לי שהפסו גם מארגוני הבריחה בטולוז.~~ ~~בפריז גם האנשים חזרו לטולוז ו- ^{הפסקתו לברוח}~~

~~(החברים בספר הצרפתי)~~
השטחתי שם לעבוד עם הצרפתים. השתתפתי בקרבות ~~לשחרור פריז באוגוסט 1944~~ אחרי השחרור נשאתי בפריס ורדפנו אחרי הרכבה ~~החברים אשר נשלחו עם הטרנספורט האחרון מדורס לברסניה~~.
ב-18 באוגוסט חוזאנו שתי בחורות מדורס (לולי, זוזי). דורסי היה אז בידוי הצלה הארום. הגרמנים היו ~~עוד~~ ^{עוד} בפריס. נסענו אחרי הרכבה עד לגבול החולני די. חפשו את הרכבה וראינו שהיא עברה לגרמניה. חזרנו לצרפת ~~(הפסקת קרובים חפשו ספרד להגיש אנטיים שחלטה)~~ ~~עשינו רשימות יחד עם ה- ^{הפסקת} ~~הפסקת~~~~ ~~ועם ^{הפסקת} ~~הפסקת~~~~

כשבא דוד שאלהיאל מן הארץ עבדתי אתו. התחלנו לארגון ~~קליין~~ ^{קליין} ~~עליה ב'.~~ ~~באנו נמסע עם חברים בחולנד ^(Beantley and American)~~ ~~והחלטנו מספר אנטיים להעביר מחולנד לצרפת. משה ולולי חזרו אז לחולנד באופן בלתי לגלילי.~~ ~~לי היו נירונה מזויפות בספרד ובכניול איתו של ^{S.H.A.E.F.}~~
~~(Supreme Headquarters Allied Expedition Forces)~~

-55-

נסעהי כן בערך פעמים בחודש להולנד ולבלגיה. כשבאה הבריגדה התחלנו במידה רחבה לארגן את העלייה. זה היה אחרי השחרור של הולנד. עבדתי בזה עד 1946. עליתי ארצה באוגוסט 1946.

בנוגע לבוגדת Lydia.

יום אחרי השחרור חפשו דרכים לבוא במגע עם האינטל. סרויס, *Intelligence Service* הבריטי כדי להודיע להם על הבוגדים לידיה ועוורה שהיו עוד בצרפת. רצינו את עזרתם כדי לחפוס אותם. קבל אוחנו ראש השרות והחפלאנו לשמוע שהפרשה היחה ידועה להם. שאלתי אותו למה לא הודיעו לצרפתים ולא הזהירו אותם ולא קבלתי חשובה על כך. גם לא רצה לעזור לחפש אותם. יכול להיות שהפסו באוסטריה או גרמניה.

הערה: יש לציין שיוסף ל. אינו זוכר בדיוק את סדר המאורעות. כידוע נתפסו החברים המרכזיים בפריז כמה ימים אחרי שחבויים הולנדיים נתפסו בגבול השווצרי. יחכן שיסנו קשר בין שני המקרים. צרין להשוות את העדות שלו עם העדות של פאולה, ציפי ואחרים.

עדינה.

(לפי דעת חברים אחרים) עדות לא מוסכמת במאה אחוז. פעל על דעה עצמו בצרפת והתקשר עם חוגים צרפתיים לוחמים ובלתי-לגליים. החברים הפעילים שלנו לא האמינו בו במידה מספקת כדי לשהף פעולה אחר. בכל זאת עזר בהעברת חברים למקומות עבודה בצרפת וגם היה פעיל בארגון עליה כ' אחרי המלחמה. השתהף בקרבות על השחרור פריז.)